

A m. kir. 5. honvéd lovashadosztály a dobronoutzi ütközetben 1915 június 25.

A világháború legnagyobb és legeredményesebb áttörési csatája, a gorlicei, 1915 májusában alaposan kimozdította az arcvonalakat télen át megmerevedett helyzetükből. Új mozgóháború kezdődött s eltartott őszig. A szövetségesek seregei alig tudták nyomon követni a szakadatlanul hátráló oroszokat, kik a visszavonulásnak valóságos mesterei voltak. A gorlicei áttörés után, a jobbszárnyon álló cs. és kir. 7. hadsereg kivételével, az egész arcvonal megindult s az áttörést végrehajtó német 11. hadsereggel vállvetve üldözte az oroszokat. A Pflanzler—Baltin lovassági tábornok parancsnoksága alatt népfelkelő és jórészt hevenyészett alakulatokból hirtelenében szervezett hadseregerejű csoport, melyet 1915 május 7-től 7. hadseregnek neveztek, a keleti arcvonal gyenge pontja volt. Létszáma, csapattestcinek kiképzése, felszerelése meg sem közelítette a többi hadseregét. Ezt az oroszok is nagyon jól tudták. Mégis csalódtak, mikor azt hitték, hogy a 7. hadsereg arcvonalán olcsó sikert érhetnek el.

A 7. hadsereg a gorlicei áttörés után, az egész arcvonal sarkpontjaként, június 7-ig helyén maradt.

Az 5. honvéd lovashadosztály ebben az időben két dandárára — 19. és 25. — felosztva, a Marschall-hadseregcsoport, illetőleg a XI. hadtest kötelékébe tartozott és csak az előnyomulás folyamán, június 10-én délelőtt 10 órakor, Stecowán egyesült újból, mégpedig a XI. hadtest kötelékébe tartozó 30. gyaloghadosztály parancsnokának, Kayser altábornagynak parancsa alatt.

A lovashadosztály feladata most az lett, hogy a XI. hadtest balszárnyát Zaleszczyki felől jövő esetleges meglepetés ellen biztosítsa. Ugyanis a XI. hadtest megparancsolta, hogy a csapatok Kotzmanon át Raranczére és Toporoutzra, a beszarábiai határra előnyomuljanak s az oroszokat megakadályozzák abban a szándékukban, hogy a Dnyeszter és a Pruth szögletébe behatoljanak. Az 5. honvéd lovashadosztállyal megerősödött cs. és kir. 30. gyaloghadosztállynak, helyesebben „Kayser-csoportnak“ a Dnyeszttert kellett biztosítania észak felől.

A lovashadosztály, megint csak részeire bontva, Zaleszczykinél harcolt és 11-én este résztvett ennek a községnek rohammal történt elfoglalásában.

12-én az 5. honvéd lovashadosztály kivált a cs. és kir. 30. gyaloghadosztály kötelékéből és Apor altábornagy vezérlete alatt, a cs. és kir. 6. lovashadosztállyal lovashadtestté alakult. 13-án és 14-én ez a lovashadtest, vagy amint nevezték „Apor-csoport” Polanáért harcolt és ezt a községet a szívósan védekező oroszról 14-én délben sikerült elfoglalnia.

Másnapra, 15-ére Apor tábornok a támadás folytatását rendelte, de az oroszok a XI. hadtest egész arcvonalán megálltak, sőt ellentámadásba fogtak. Az Apor-csoport ekkor a 815,6 hadműveleti számmal kijelölt védővonalat szállotta meg, Czeponosy-falu mindkét felén.

De az oroszok számbeli fölénye egyre jobban éreződött s a XI. hadtest 15-én 22³⁰-kor, kénytelen-kelletlen elrendelte a visszavonulást, mégpedig a Dnyeszter-hajlat — Balamutowka—Gromeszi—Toporoutz—Rarancze—Bojan vonalába.

Ezt a 815/15 hadműveleti számú intézkedés adta az Apor-csoport csapatainak tudomására. Ez nagyjában a következőket tartalmazta:

1. az egész tüzérség azonnal hátramegy a Balamutowkától délre lévő magaslatra,

2. az 1. huszárezred mint utóvéd biztosítja a főcsapat elvonulását és 16-án 2^h 50'-ig az erdőszélen marad,

3. a ½ kerékpáros-század, mint végső utóvédosztag, mindaddig a W. II. 556 ϕ -on marad, míg az 1. huszárezred is el nem vonult,

4. a 6. és a 7. huszárezred azonnal a vezetéklovakhoz megy,

5. a gyalogos huszárosztály azonnal megkezdi a visszavonulást, mégpedig Ruchotinon át Rzewienycre.

A 25^h 45'-kor kiadott újabb intézkedés az Apor-csoport feladatává tette, hogy a Dnyeszter-huroktól a rzewienyji határőrházig (Kordon Post) terjedő vonalban védőállást szálljon meg, hogy az orosz előretörését okvetlenül megakadályozza és végül, hogy a Dnyeszttert Repuzynetzig megfigyelje és elzárja.¹

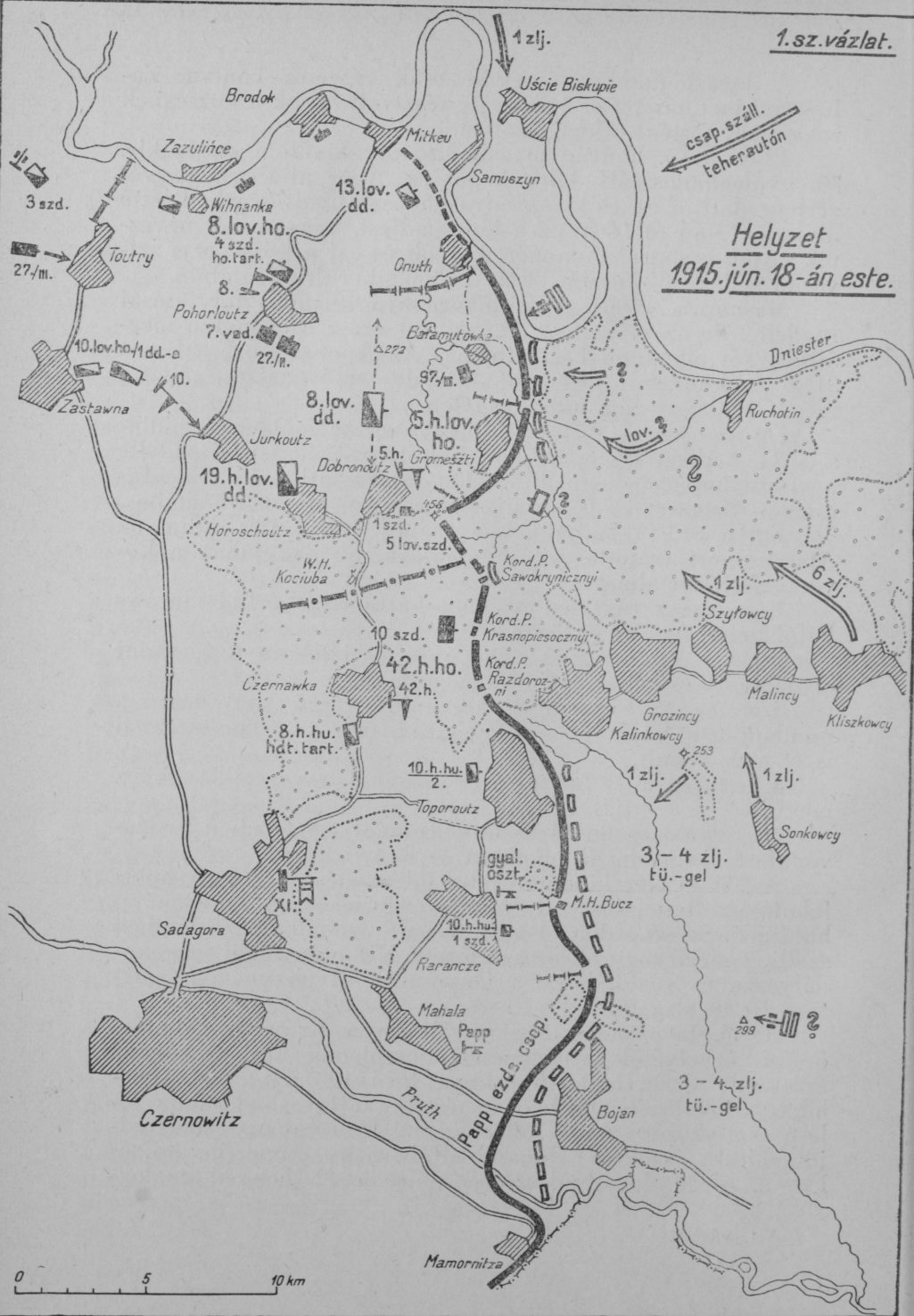
Az 5. lovashadosztály védőállása a Rzewieny határőrségi őrhelyétől a gromeszi templomig terjedt, hozzá északnak a Dnyeszter-hurokban lévő 120 ϕ -ig, az Apor-hadtest kötelékébe tartozó. cs. és kir. 6. lovashadosztály állása csatlakozott. Az új állásban az Apor-csoport szomszédjai voltak: északra Lehmann altábornagy csoportja, (cs. és kir. 8. és 10. lovashadosztály) délre a 42. honvéd gyalog-

¹ 1. vázlat.

1.sz.vázlat.

← csap.száll.
teherautón

Helyzet
1915.jún.18-án este.

hadosztály. A Dnyeszternek Olchowiectől—Brodokig terjedő szakaszát a cs. és kir. 6.-, az utóbbi falutól Repuzynetzig terjedőt pedig az 5. lovashadosztály figyelte meg és biztosította.

Az Apor-csoportparancsnokság Dobronoutzon ütötte fel harcálláspontját.

A 6.3. lovas üteget a 42. gyaloghadosztálytól hosszas távollét után végre bevonultatták. Ezzel a lovashadosztály harcos létszáma az alábbiak szerint alakult: 112 tiszt, 1990 karabély, 14 géppuska, 8 ágyú. A lovasok száma 2315 volt.

A csapatok 16-án kora hajnalig az intézkedés betűje szerint végrehajtották a visszavonulást. Az ütközetvonal a legnagyobb nehézségekkel küzdött a csapatoktól elfoglalt úton s hogy mégis elvonulhatott, azt annak köszönhette, hogy az oroszoknak az üldözés észébe se jutott.

A XI. hadtest 16-án 5 órakor megparancsolta, hogy az Apor-csoport egy lovasdandárt hadtesttartálékként azonnal Jurkoutzra küldjön. Apor altábornagy választása a 19. dandárra esett. Ennek összes kiküldönített részei nyomban parancsot kaptak, hogy Jurkoutzra menjenek.

A 23. lovasdandár eközben megszállotta védőállását és erős mozgó tartalékokat alakított.

A XI. hadtestnek 17-ére szóló intézkedése az 5. lovashadosztályból újabb öt lovasszázadból álló ezrednek és ezenfelül még két lovasszázadnak kiküldönítését rendelte el. Az ezred Czernawkára, a két század pedig a lengyel-légionista dandárhoz vonult be. Ekkor a lovashadosztály hadrendje a következő volt: három lovas-, öt gyalogos huszárszázad, egy lovas-, $\frac{1}{2}$ gyalogos géppuskásosztag, összesen hat géppuskával és végül nyolc tábori ágyú.

Az ellenségről a következőket sikerült megállapítani: a XI. hadtesttel szemben az 1. Donikozák, a 10. lovashadosztály és a XXXII. tartalékhadtest áll s ennek az erőnek nyilvánvalóan az a szándéka, hogy betörjön a Dnyeszter és a Pruth szögletébe.

Csakugyan, a muszkák — mint az Apor altábornagy 25^h 55^l-kor jelentette — 21 órakor megtámadták csoportjának védőállását, de támadásukkal ezúttal még itt is, miként a XI. hadtest arcvonalának többi pontjain is, kudarcot valottak.

A 19. lovasdandár 16 órakor Jurkoutzról a Sávolyhonyvéd dandárhoz (202) Raranczére folytatta menetét, ide este megérkezett s éjtszakára is itt maradt, de 18-án 12^h 50^l-kor Horoschoutzra megint visszarendelték anélkül, hogy Raranczén előbb bármilyen szerephez jutott volna.

Az oroszok 18-án reggel az Apor-csoport védőállását újból megtámadták. Apor altábornagy 10 órakor már a támadás visszaverését jelentette.

A 6. 5. lovas üteg egyik tábori ágyúja 16-án hasznavehetlenné vált. Így a lovashadosztály ágyúinak száma hétre csökkent.

19-e csendes nap volt, noha a lovashadosztály 18-án 14 órakor kiadott 19-ére szóló intézkedése közölte a csapatokkal, hogy repülőink kilenc-tizenegy gyalogzászlóaljat láttak közeledni a XI. hadtest arcvonala felé. 20-án estig ugyan csak nem adódott említésre méltó esemény. De 21 órakor bekövetkezett az a nagyerejű támadás, melyre az összes jelekből s a felderítők jelentéseiből, napok óta biztonságosan számítani lehetett. A sokszorosan erősebb orosz ezen a napon megrohanta és áttörte az Apor-csoport arcvonalát.

Ez az esemény a következőképpen zajlott le:¹

21 órakor az orosz a Gromesztitől keletre és a községtől délre lévő erdő keleti szegélyén tűzvonalba lévő 5. lövészosztályon² puskatűzzel rajtaütött. Rendkívül heves tűzharc fejlődött ki s körülbelül $\frac{3}{4}$ óráig tartott. Ekkor aránylagos nyugalom következett.

21-én 2^h 10^l-kor Biró főhadnagy, a 23. lovasdandár vezérkari tisztje, Lubienski ezredes dandárparancsnok harcálláspontjáról (Gromeszi H. H.) telefonon jelentette a lovashadosztályparancsnokságnak, hogy a gromeszi kastély mellett menekülő 2-es dragonyosokat tartóztattak fel; ezek azt állították, hogy az ellenség áttörte arcvonalukat és már az 5. lovashadosztály hátában van. Biró főhadnagy a hadosztályparancsnokság parancsát kérte, hogy a csapatok az első védőállásban kitarítsanak-e, avagy a másodikba visszavonuljanak. Apor altábornagy megparancsolta, hogy a csapatok egyelőre kitarítsanak és hogy a dandárparancsnokság az északi szomszéd helyzetét alaposan és megbízhatóan felderíttesse.

A 2^h 15^l-kor az 5. lovashadosztályparancsnokság telefonon felvilágosítást kért a Lehmann-csoporttól. Az ügyvelés tiszt azonban tájékozatlan volt. Jelentette, hogy a 15. lovasdandárhoz fordul, s ettől kér tájékoztatást a helyzetről. Ezt azonnal megeselekedte és pár pillanattal az előbbi beszélgetés után közölte az Apor-csoporttal, hogy az oroszok valóban áttörték az arcvonalat és hogy a 15. lovasdandár az első védőállásból a másodikba visszavonult.

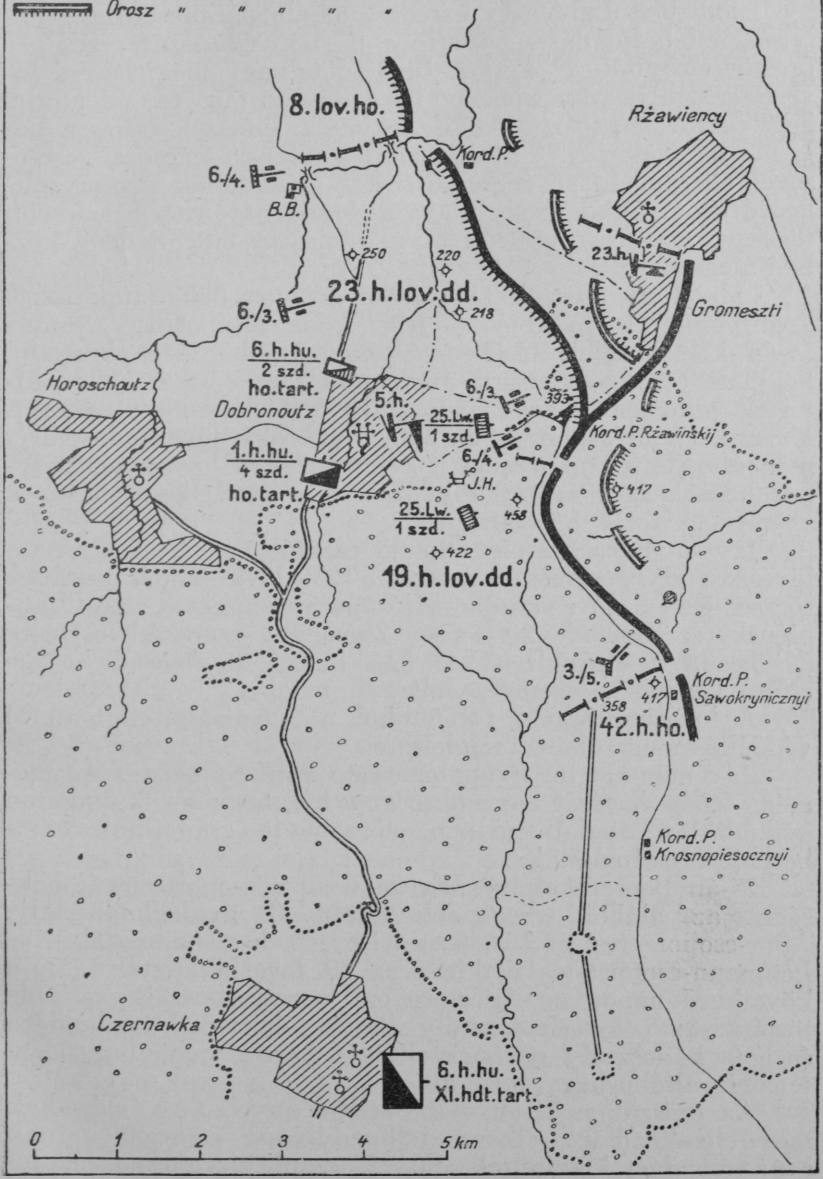
Apor altábornagy erre meg akarta parancsolni, hogy Lubienski ezredes a balszárnytól lépcsőzetesen, haladéktalanul kezdje meg a második állásba a visszavonulást, de ekkorra a telefonöszeköttetés a H. H.-val már megszakadt. Ezért a

¹ 2. vázlat

² Az 5. honvéd lovashadosztály ezredeinek gyalogos századaiból alakított osztály.

2.sz.vázlat.

 O.-m. helyzet 1915. jún. 20-án 19^h-kor.
 " " " " 21.-22. éjjel.
 Orosz " " " " "

jobbszárnyon álló Bárdossy-lövészszázadnak még épségben lévő telefonján, azt parancsolta, hogy jobbszárnyát mint sarokpontot a 395 $\frac{1}{2}$ -on hagyván, balszárnyával a második védőállás felé hátrakanyarodjék.

E közben Lubienski ezredes, dandárparancsnok személyesen ellentámadásra vezette a 8. honvédhuszárezred két tartalékszázadát. 2^h 45^l-kor Biró főhadnagy megjelent a lovashadosztályparancsnokság harcálláspontján és jelentette, hogy a lovashadosztály balszárnyát az oroszok teljesen bekerítették, hogy a 8. huszárezred Lubienski ezredes vezetésével ellentámadást végrehajtó két századának visszavonulási útját elvágták, hogy maga a dandárparancsnok szűkebb törzsével az orosz gyűrűn átvágta ugyan magát, de e közben megsebesült.

„Mivel az oroszok már ilyen mélyen behatoltak az 5. lovashadosztály hátába — írja Apor altábornagy június 24-én kelt harejelentésében — arra kellett következtetni, hogy az északi szomszéd arcvonalát már sokkal előbb áttörték, mintsem a lovashadosztály erről tudomást szerzett. Mivel a 15. lovasdandár az eseményekről a lovashadosztályt nem értesítette, talán nem is értesíthette, a lovashadosztályparancsnokság már semmiképpen sem rendelhette hátra a vesélyben forgó balszárnyat.“

Így a balszárnyon álló lövészszázadok és a Prónay-lövészosztály géppuskásosztága, a 23. lovasdandár szűkebb törzse, élén a lovasdandár vitéz parancsnokával, gróf Lubienski ezredessel, az ellenség fogságába esett. A veszteség 2 sebesült, 9 eltűnt tiszt, 11 hősi halott, 70 sebesült és 366 eltűnt legénységi személy volt.

A lovashadosztály 14^h 30^l-kor a 2. vázlaton látható új védőállás megszállását rendelte el.

22-e már megint nyugalmas nap volt. Az előző napi esemény kínos hatását enyhítette az a hír, hogy északnyugaton szakadatlan diadalmenetben előnyomuló csapataink Lemberget visszafoglalták.

23-án Benigni altábornagy átvette a csoportparancsnokságot az alábbi seregtestek felett: 6. gyaloghadosztály, Apor-csoport (cs. és kir. 6., m. kir. 5. lovashadosztály) és Lehmann-csoport (cs. és kir. 8. és 10. lovashadosztály). De a következő napon az Apor-csoport vezetésében is változás történt. Az 5. lovashadosztály. Bauer tábornok lovasdandára és a 6. hadosztály parancsnokságát herceg Schönburg-Hartenstein altábornagy vette át.

Az oroszok a 21-én elért eredménnyel nem elégedtek meg: ellenkezőleg a sikeren felbuzdúlván, vérszemet kaptak s új támadást készítettek elő. A csoportparancsnokság jól látta az ellenség szándékát: a csapatokat ezért különös éber-

ségre utasította és 24-én délután, mivel komolyan számolt az éjjeli támadással, egyéb óvatossági intézkedéseket is tett. Így a főtartalékhoz tartozó $\frac{1}{2}$ 8. huszárezredet a vadászalakhoz (J. H.) irányította és Spaits ezredes alá rendelte. Apor altábornagy 18 órakor az erdőben lévő állást személyesen megtekintette s az embereket a helyszínén a legnagyobb figyelemre és óvatosságra intette. Erről a Schönburg-csoportparancsnokságnak jelentést is tett. Mint látjuk, meglepetésről aligha lehetett szó és nem is a meglepetésben, hanem a sokkal nagyobb orosz erőben kell keresnünk a Dobronoutzi katasztrófa okát.

De ne vágjunk az események elé.

Az Apor-csoportnak a június 24- és 25-e közti éjjelen elfoglalt helyzetét a 5. vázlaton látjuk:

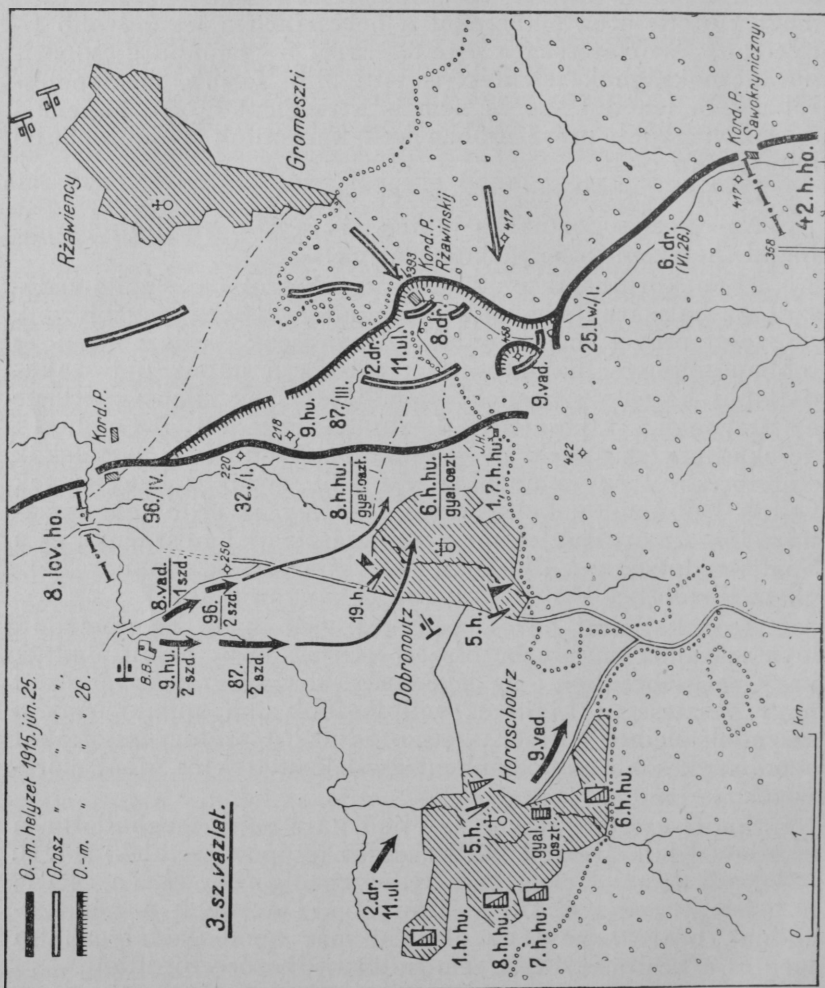
25-én körülbelül 1^h 45^l-kor az oroszok a Spaits-védőszakasz balszárnyát, ahol a drótakadály a leggyöngébb volt, nagyobb erővel megrohanták. Az oroszok kézigránátjai és robbanótöltényei hamarosan megtörték a napok óta szakadatlanul harcoló századok ellenállását s az ellenség áttörte az arcvonalat. Elkéseredett kézitusa kezdődött. Az emberek derekasan védekeztek, de a sokkal nagyobb és a tartalékok előretörésével egyre növekvő erő elől, végül is kénytelenek voltak Dobronoutz keleti része, illetőleg az erdő felé visszahúzódní. Az oroszok ekkor a 32/l. zászlóalj jobbszárnya és a Spaits-védőszakasz állásában még kitartó századoknak háta ellen, illetőleg a 438 ϕ irányába bekanyarodtak.

A szokatlanul heves, vad kézitusában a megtámadott lovasszázadok majdnem összes tisztjei hősi halált haltak vagy megsebesültek. A legénység soraiban bekövetkezett nagy veszteségen kívül ez volt legfőbb oka annak, hogy a századok eleinte teljesen szétszóródtak. A szétugrasztottakat azonban később csoportonként gyülekeztették és újból előrevitték.

Spaits ezredes, mikor az éjjeli harc zaját meghallotta, a 8. honvéd huszárezred két századát (csoport-tartalék) a J. H. 374 ϕ -től azonnal előrendelte, mégpedig az egyiket a 395 ϕ , a másikat pedig a 458 ϕ irányába. De ennek a két századnak beavatkozása az áttörést már nem akadályozhatta meg és a kézitusa sorsát sem tudta kedvezőre fordítani.

A hadosztályparancsnokság sem látta egészen tisztán a helyzetet, mivel a távbeszélő-vezetékek mindenütt megrogálódtak és az összeköttetés immár az utolsó századdal is megszűnt. Ezért Apor altábornagy a parancsörtisztet előreküldte, hogy az egyes csoportok helyzetéről tájékozódjék és a szétugrasztottakat egyelőre Dobronoutz keleti szegélyén gyülekeztesse.

A Dobronoutzon tartalékban álló 6. honvéd huszárezred Jankovich alezredes vezetésével a községből a 393 \rightarrow irányába ellentámadásra indult és a hátrálók nagy részét megfordítván, magával előrerántotta. A 4. századnak Jankovich

alezredes azt a feladatot szánta, hogy a 32. népfelkelő menetzászlóalj jobbszárnyát biztosítsa. De a századparancsnok a népfelkelő menetzászlóalj jobbszárnyán egyáltalán nem látta válságosnak a helyzetet s ezért a többi három századot a balszárny mögött követve, szintén előnyomult. 2^h 50^l-kor

az oroszok az előrenyomuló ezred mindkét szárnyát átkarolással fenyegették. Jankovich alezredes egy-egy szakaszt küldött ki a szárnyak biztosítására, de az oroszok elűzték ezeket s a balszárny (5. század) ellen olyan nagy erővel törttek előre, hogy ez az oldalazó tűz miatt kénytelen volt előnyomulási irányát megváltoztatni. De az oroszok nem sokkal később az erdőből a jobbszárny ellen is előretörttek. Ekkor Jankovich alezredes a balszárny mögött előnyomuló 4. századot a jobbszárny megerősítésére rendelte.

Az ugyancsak Dobronoutzon tartalékban álló 1. honvéd huszárezred nyomban a 6. honvéd huszárezred indulása után, Dobronoutz keleti szegélye mentén, szintén ellentámadáshoz csoportosult. Három század első vonalban tört előre a 458 \dagger felé; egy század tartalékként követte a rajvonal közepét.

A két balszárny-század a 6. huszárezred mögött jobbra lépcsőben kezdte meg az előnyomulást; a jobbszárny-századot — a tisztázatlan helyzet miatt — az ezredparancsnok egvelőre a J. H. 574 \dagger -nél megállította. Ugyancsak itt maradt a tartalékszázad is. Később az ezredparancsnok a jobbszárny-századot abban a hiszemben, hogy a 458 \dagger -tól nyugatra az erdőben sok orosz van, Dobronoutztól nyugatra hátrarendelte azzal a paranccsal, hogy ott védőállást szálljon meg és abban a meghátrálókát feltartóztassa. A tartalékszázad Spaits ezredes, védőszakaszparancsnok rendelkezésére, mint védőszakasz tartalék, továbbra is a J. H.-nál maradt.

Az első vonalban előnyomuló két század 3 óra táján elérte az erdőt, megtisztította az ellenségtől s a 6. honvéd huszárezreddel szakadatlan összeköttetésben, az erdő keleti széléig, illetőleg majdnem a 458 \dagger -ig hatolt előre. Itt a két század felsőbb parancs bevárása nélkül kétízben megrohanta az elragadott állást megszálló oroszokat. Mindkét alkalommal igen nagy veszteséget szenvedett, de az állást visszafoglalnia, nem sikerült.

Mivel a jobbszárny-állásrészt most már véglegesen elveszítettnek kellett tekinteni, a dél felé szomszédos 42. honvéd hadosztály kénytelen volt balszárnyát hátrafelé bekanyarítani.

Mialatt az 1. honvéd huszárezred a 458 \dagger körül vészett, a 6. honvéd huszárezredből, az 1. és a 8. honvéd huszárezred, valamint a 25. honvéd gyalogezred elkeseredett kisebb részeiből álló Jankovich-csoport is rendkívül véres harcot vívott. A 393 \dagger -nál lévő balszárnyát a sokkal nagyobb ellenség Dobronoutz keleti szegélyére hátraszorította. Ezek a századok a község szegélyét megszállták: innen az erdőnek a 393 \dagger közelében lévő sarkára igen jó kilövésük volt. A cso-

port jobbszárny-századai a 458 $\frac{1}{2}$ -nál, az 1. honvéd huszár-ezred két századával vállvetve, az elragadott állást szintén eredménytelenül ostromolták és miután rendkívül nagy veszteséget szenvedtek, az erdő szegélyére lassan visszahúzódtak.

Mikor a hadosztályparancsnok észrevette, hogy az 1. honvéd huszár-ezred egyik százada Dobronoutztól nyugatra úgynevezett „felvevő“ állást szállott meg, azonnal elrendelte, hogy ez a század a még Dobronoutzon lévő 1. huszár géppuskás-osztaggal együtt, a J. H. 374-hez előremenjen. Ez a végső tartalék 25-én 5 órakor kezdte meg az előnyomulást s miközben több szétszórt embert összegyűjtött és magával ragadott, a J. H.-t különösebb baj nélkül sikerült elérnie. Itt azonban az erdő nyugati szegélyéről, azaz közvetlen közelről, olyan heves tüzet kapott, hogy előnyomulását tovább nem folytathatta. Ezért védőállást szállott meg s az ellenséggel tűzharcba bocsátkozott.

A balszárny-védő-szakaszban (Konkoly-Thege ezredes) a támadás a következőképpen zajlott le:

25-én valamivel 3 óra után az ellenség nagyerejű támadást intézett előbb a 96 IV., majd a 32. népfelkelő gyalogezred I. menetzászlóalja ellen. Utóbbinak drótakadályán az oroszok több ponton átvágták magukat s egészen a mellvédig eljutottak. Itt kézitusára is sor került. De végeredményben a két gyalogzászlóalj a nagyobb ellenség támadását véresen visszaverte.

5 órára teljesen elült a harci zaj, de viszont a tűzér-megfigyelő ugyanekkor jelentette, hogy a védőszakasz jobbszárnya ellen nagy orosz erő nyomul előre. A tűzérség szemlátomást jó eredménnyel lőtte ezeket az oroszokat.

6 órakor a hadosztályparancsnokság a hadtesttől értesült, hogy az erősítés, báró Rotthenthal ezredes a 87. gyalogezred két századával, Dokonal ezredes a 2. dragonyos és a 11. ulánus-ezreddel, végül Leiter ezredes a 6. és a 8. dragonyos-ezreddel, útban van. De ezeknek a csapatoknak megérkezését Apor altábornagy legjobb esetben délutánra várhatta. Ezért megparancsolta, hogy a csapatok egyelőre okvetlenül kitartsanak. A harctérhez legközelebb lévő Rotthenthal-csoportnak ugyanakkor azt a parancsot küldte, hogy egy 87-es századot Dobronoutzon át a J. H. 374 felé rendeljen előre, mert ezen a ponton a helyzet még mindig tisztázatlan volt s a két fél arcvonala szüntelenül hullámzott.

Eközben az ellenség, a lovashadosztály jobb- és a 42. honvéd gyaloghadosztály balszárnya közti rést minden áron ki akarta használni, ezért nagy erőt gyülekeztetett a Jankovich-csoport jobbszárnya előtt s az 1. honvéd huszár-ezred két századát kegyetlenül szorongatta. Spaits ezredes, védő-

szakaszának a J. H. 374-nél lévő harcálláspontját gyülekeztetett huszárjaiból, új tartalékot alakított és ezt védőszakaszának jobbszárnya, illetőleg a két 1-es huszárszázad mögé állította.

A Spaits-védőszakasz vitézül tartotta magát, noha igen nagy veszteséget szenvedett. 7 órakor az orosz elkeseredett rohamra indult a védőszakasz egész arcvonalán. De hasztalanul vérezett. A huszárok véresen visszaverték a rohamot s a nagyobb ellenséget a csapatainktól éjjel elragadott állásba, visszakergették. 8 órakor megérkezett a 87. gyalogezrednek Dobronoutzon át a J. H. 374-re irányított százada (120 fő). Ez azonnal tűzvonalba ment. Spaits ezredes ekkor még valamicske tartalékot vett ki az arcvonalból és ezt is a jobbszárny mögé rendelte. 9 órakor a Spaits-védőszakasz, főként a Jankovich-csoport újabb orosz támadást vert vissza. A csoport vesztesége a 2 óra óta tomboló, gyilkosütemű harcban ijesztő arányokat öltött. Jankovich alezredes jelentette ezt, de a hadosztályparancsnokság egyelőre nem tehetett mást s ezt parancsolta: „Erősítés útban. Okvetlenül kitarítani!”

A Konkoly-Thege-védőszakaszban e közben csak kisebb csatározás folyt. De 8⁴⁵-kor az ellenség itt is általános támadásra indult. Éppen ekkor érkezett meg a Rotthenthal-csoporthoz tartozó másik 87-es század, melyet Konkoly-Thege ezredes nyomban Pekáry százados alcsoportjának (32 I. népfelkelő menetzászlóalj) sűrítésére rendelt. A nagyerejű orosz támadást a Konkoly-Thege-csoport megállította, amiben a tűzérségnek, különösen pedig a 6. 4. lovasütegnek nem kis szerepe volt. 10 órakor enyhült a harci zaj s az ellenség eredeti állásába lassacskán visszavonult. Ezzel harcszünet kezdődött. Ezt az alcsoportok arra használták fel, hogy az elkeveredett kötelékeket rendezzék. Konkoly-Thege ezredes megparancsolta, hogy a Spaits-védőszakasz visszahúzódnása következtében éjjel hátrafelé bekanyarított jobbszárny, eredeti állásába újból előremenjen.

A déli órákban megérkezett az előre jelzett segítség. Müller ezredes csoportja (9. vadász-zászlóalj és a Leiter-csoport) az út mentén Dobronoutztól délre gyülekezett, támadáshoz csoportosult, majd 14 órakor a 468—467 \dagger -át, megkezdte az előnyomulást a 422 \dagger felé. A Dokonal-csoport 15 órakor elérte Dobronoutzt és itt Apor altábornagynak azzal a parancsával fejlődött ellentámadáshoz, hogy a Spaits- és a Konkoly-Thege-csoport közt tátongó rés kitöltésére, a 593 \dagger irányába nyomuljon előre. Mivel ezidőtájt a Spaits-csoport helyzete újból igen válságos volt, Apor tábornok gróf Beroldingen őrnagvot a 2. dragonyos-ezred két századával, Siegl századost pedig a 11. ulánus-ezred ugyancsak két

századával a J. H. 374-en át a 458 ϕ irányába azzal a parancsal rendelte előre, hogy a Spaits-csoport harcába a lehető leggyorsabban beavatkozzék.

Mialatt az erősítés közeledett, Jankovich alezredes csoportja több elkeseredett támadást véresen visszavert. Különösen a jobbszárny-századoknak kellett hősi ellenállást kifejteniök, mert az ellenség, támadásának súlypontját most is ide helyezte. 14^h 20^l és 14^h 40^l közt felhőszakadás zúdult a csataterre. Jégeső is hullott. Az orosz ezt az alkalmat új támadásra használta fel. Vad dühvel és többsoros rajvonásban rohanta meg a Spaits-védőszakaszt és már-már úgy látszott, hogy ez a támadás útjából mindent elsöpör. „Ez volt a nap legválságosabb pillanata” — írja — Apor altábornagy harcjelentésében. De ebben a pillanatban érkezett Spaits ezredes harcálláspontjára a 9. vadászászlóalj előreküldött járőre, amely jelentette, hogy a zászlóalj erőltetett menettel közeledik. Spaits ezredes nyomban tudatta ezt a csapatokkal. S a derék huszárok, kik kerek tizenkét órája úgyszólván perenyi szünet nélkül harcoltak, akiknek száma a gyilkosütemű harcban felére apadt: erejük végső megfeszítésével, kitartottak.

Apor altábornagy igen nagy elismeréssel írt harcjelentésében a tűzérség működéséről. Elismerte, hogy a végső veszedelem elhárításában oroszánrésze volt.

15 óra után valamivel, végre megérkezett a 9. vadászászlóalj géppuskás-osztaga. Azonnal tűzvonalba ment és kitűnően célzott tüzével, kaszálni kezdte az oroszokat. Ezek megtorpantak, támadókedvük szemlátomást alábbszállott, sőt lassacskán a Spaits-védőszakasz egész hosszában, megkezdték a visszavonulást. A Konkoly-Thege védőszakasz előtt az ellenség már előbb, 15 óra táján, visszavonult s ekkor itt teljesen elült a harc.

16^h 20^l-kor a 9. vadászászlóalj délről, az országhatár mentén, a gondozatlan kociút mindkét felén előretörvén. a 458 ϕ -tól keletre lévő támaszpontot rohammal visszafoglalta. Erre az orosz az egész huszár-állást kiürítette és sietve visszavonult.

Az eredeti állást az újonnan érkezett csapatok rendre-rendre megszállották, illetőleg ebben a megszállókat felváltották. Az Apor-csoport szomorú maradványa a 458 ϕ mellett az erdőben gyülekezett és tartalékként itt töltötte el az éjtszakát. A lovashadosztály vesztesége ebben a véres ütközetben 485 főre rúgott.

Mínthogy az ezredek ilyen nagy veszteséget szenvedtek, Schönburg altábornagy az állásban maradó, három gyenge századból álló gyalogos huszárosztályon kívül, az egész lovashadosztályt továbbra is tartalékként alkalmazta. A hu-

szárezedek, mint csoporttartalék, Dobronoutz mellett gyülekeztek. Az állásban hősi halált halt huszárok holttemét a cs. és kir. 6. gyaloghadosztály kötelékébe tartozó tábori vadászok a helyszínen, a többi hősét a huszár bajtársak a Dobronoutzi temetőben, a hősi halált halt tiszteket pedig Schönburg-Hartenstein altábornagy és a csoporttartalék összes tisztjeinek részvételével, 27-én Bojanczukon temették el.

27-én a lovashadosztály szomorú maradványa Horoschoutzon töltötte el az éjszakát. A következő napon, 28-án Benigni altábornagy hadsereg-csoportparancsnok megsejmelte a lovashadosztályt, mely a szemle után Werboutzra ment.

Itt 29-én a lovashadosztályból *egy* lövészosztály alakult. A két lovasdandár ehhez egyenként két-két lövészszázadot adott, mégpedig a 19. lovasdandár 555, a 25. 580 főnyi harcossal. Ez a lövészosztály Werboutzon a XI. hadtest tartaléka lett. A sereg- és csapattestek azért eredeti szervezet-szerű elnevezésüket megtartották.

Sokáig tartott, míg a lovashadosztály ezt az ütközetet kiheverte s míg az otthonról rendre-rendre érkező pótlásokkal, létszáma újból rendes szintre emelkedett.

Ajtay Endre.